

Ingetogen school voor levendige leergemeenschap

TEKST Rutger van Oldenbeek
 FOTOGRAFIE Moni van Bruggen

Opdrachtgever HEVO, 's-Hertogenbosch; IJburg College, Amsterdam
 Architect LIAG architecten en bouwadviseurs, Den Haag; Erik Schotte, Pivo Wirfler, Carel van Kuijk, Harmen Landman, Martin Pasman, Thomas Witteman
 Interieurontwerp Ateliers, Delft; Ifke Brunings, Jasper Westebring
 Interieurbouw TIM, Alkmaar
 Meubilair Vepa, Hoogeveen
 Verlichting onder meer Maretti
 Vloeren gietvloer, rubber vloer
 Bewegwijzering HNNH, Amsterdam i.s.m. Simone van Wijk, Eindhoven
 Oppervlakte 11.430 m² (school), 3.000 m² (sport)

In Amsterdam werd deze zomer het IJburg College geopend, de eerste school voor voortgezet onderwijs in de gelijknamige nieuwe stadswijk. Het gebouw is ontworpen door LIAG Architecten, het interieur is van ontwerp bureau Ateliers, dat met het ontwerp een ingetogen, aansprekende basis creëerde waaraan de gebruikers zelf kleur en sfeer geven.

Het IJburg College maakt deel uit van een gebouw waarin ook appartementen, een sportcomplex en een parkeergarage zijn gevestigd. De gevel van het gebouw is gemaakt van metalen panelen die gevouwen zijn aangebracht. Door de vouwen wordt het zonlicht telkens anders gereflecteerd, zodat het gebouw – ook van grote afstand – een dynamische indruk maakt.

Ateliers werd als een van zes kandidaten voorgedragen voor het interieurontwerp, en mede door de school en de leerlingen geselecteerd. LIAG had het ontwerp van het IJburg College al voltooid toen Ateliers werd gekozen, maar in het bestek kon nog het nodige worden aangepast. Ifke Brunings van Ateliers: “Het schoolsysteem van het IJburg College was nog in ontwikkeling. Wij hebben daar goed op in kunnen springen en ook daardoor is het een bijzondere school geworden – op maat gemaakt voor hun schoolsysteem.”

FOTO LINKS
Studiehuis in een deelschool

FOTO BOVEN
Exterieur (Foto Ben Vulkers)

FOTO MIDDEN
Banken langs de vensters in het Grand Café

FOTO ONDER
Leslokaal met vaste ‘banktafel’

FOTO BOVEN
Deelschool

FOTO ONDER
Gesloten klaslokaal

Het IJburg College is de eerste school van Ateliers en het bureau bereidde zich grondig voor, onder meer door interviews met leerlingen en docenten. Al in de vorige, tijdelijke behuizing hanteerde het IJburg College de metafoer 'stad' voor het schoolgebouw, en dat is in het interieur van het nieuwe pand voortgezet. Daarbij sloot Ateliers aan op het strakke en neutrale ontwerp van LIAG, met een interieur dat vrijwel geheel is uitgevoerd in zwart-wit. Want aldus Jasper Westebring van Ateliers, "De leerlingen geven zelf kleur aan het gebouw."

Huisjes

Het IJburg College heeft momenteel zo'n 540 leerlingen die er verschillende soorten onderwijs kunnen volgen - VMBO, HAVO en VWO. De leerlingen vormen een leergemeenschap, waarin ze leren over zichzelf en over de wereld om hen heen. Het aantal leerlingen zal - net als IJburg zelf - in de toekomst verder groeien (tot circa 1.300 leerlingen) en het gebouw is daarop voorbereid. De school is verdeeld in zes deelscholen; iedere deelschool is gevestigd in een grote ruimte - het leerplein - met daaraan gekoppeld een aantal lokalen voor onderwijs of zelfstudie. Een groot deel van het onderwijs wordt niet klassikaal gegeven - de leerlingen worden gestimuleerd zoveel mogelijk zelfstandig te studeren en het interieur faciliteert dat. De leerlingen bevinden zich het grootste deel van de dag in hun deelschool, met uitzondering van een aantal lessen die in 'expertise centra' worden gegeven (zoals science, kunst & cultuur, talen en mens & maatschappij).

Meest opvallende element in de deelscholen zijn de vrijstaande huisjes (vervaardigd door TIM Alkmaar), gemaakt van een lattenstructuur en van buiten zwart en van binnen wit. Er staan steeds twee huisjes, waarvan er een dienst doet als 'frontoffice' voor de onderwijsassistent en ruimte biedt aan onder meer de printer en een koelkast, en het tweede door de leerlingen wordt gebruikt als studiehuis. Alle deelscholen hebben min of meer dezelfde indeling, wel staan de huisjes steeds op een andere plek. De huisjes staan op een lichtgrijze gietvloer, waarop (met de hand) onderbroken zwarte lijnen zijn aangebracht. Brunings: "We hebben veel in andere scholen gekeken en open leerruimtes zijn - hoe goed bedoeld ook - vaak rommelig. Daarom hebben we een grid aangebracht waarbinnen de meubelen vrij worden kunnen geplaatst, anders ontstaat er chaos in de grote ruimte."

FOTO BOVEN
Banken in het Grand Café
 (Foto Ben Vulkers)

FOTO MIDDEN
De multifunctionele theaterzaal
 (Foto Ben Vulkers)

PLATTEGROND
Begane Grond

Het IJburg College wilde geen standaard ‘leerlingensetjes’ maar bijzonder meubilair en Ateliers vond dat bij Vepa, dat onder meer een klassieke zwarte stoel leverde die eigenlijk niet meer in de collectie zat. De tafels zijn er in verschillende maatvoeringen, met onder meer langwerpige tafels voor drie personen. Ateliers ontwierp zelf de hoge tafels voor de deelscholen, met een zwart frame en een blad van multiplex dat is afgewerkt met een monocoat olie, in de kleur van de hardhouten glaslatten van de deuren. Deze houtkleur is een van de weinige kleuren in het interieur, met die van de boekenkasten en van de zaken die op de prikborden worden opgehangen. De prikborden worden gevormd door de achterkanten van de lockerkasten en op door de Ateliers ontworpen schermen, die her en der in de ruimtes zijn geplaatst. De schermen en lockerkasten hebben op

verschillende plekken openingen, want stelt Westebring, “Als je geen overzicht kunt houden, krijg je problemen. Ook dat hebben we gezien op andere scholen.”

IJburgkleuren

Aan het open leerplein liggen leslokalen die met name worden gebruikt voor lessen die wat meer concentratie vereisen. In deze lokalen staan – in tegenstelling tot het geheel witte meubilair op het leerplein – grijze tafels met zwarte stoelen, en waar mogelijk langs de vensters vaste houten ‘banktafels’. In de lokalen en grotere ruimtes – zoals het talenlab – zijn op de wanden lijnen aangebracht waarbinnen dingen mogen worden opgehangen.

In gezamenlijk overleg is een aantal zaken die al in het ontwerp van LIAG vastlagen, veranderd. Brunings: “Het lichtplan was

FOTO BOVEN
De centrale trap
 (Foto Ben Vulkers)

PLATTEGROND
1e Verdieping

bijvoorbeeld nogal gelijkmatig en dat hebben we aangepast. Ook het grid op de gietvloer is een toevoeging van ons. LIAG stond daarvoor open en de samenwerking ging zeer goed.” Een andere aanpassing betreft de toiletten, waar onder meer de beoogde witte tegels werden vervangen door tegels in een patroon van grijs tinten. Het lettertype van de huisstijl en bewegwijzering – ontworpen door grafisch bureau HNNH – is gebaseerd op de gevouwen metalen panelen van de gevel. De kleuren van de huisstijl zijn gebaseerd op luchtfoto’s van IJburg. Het lettertype vormt tevens een soort ‘huistaal’ van het IJburg College en staat ook op de MacBooks van de leerlingen.

Ook de vloer in de entreehal is grijs, maar nu donker en van rubber; het plan om het asfalt van het plein buiten naar binnen te halen, werd als te riskant gezien. Het ‘buiten naar binnen halen’ is een belangrijk thema in het IJburg college: leren in

de echte wereld en interactie met de wijk staan hoog in het vaandel. Zo wordt de sportzaal ook gebruikt door sportverenigingen en is er een multifunctionele theaterzaal die kan worden verhuurd. In september vond de manifestatie Inside Design voor een belangrijk deel plaats in het IJburg College. Ook de opzet van het grand café – direct naast de entreehal en duidelijk van buiten zichtbaar – is gericht op deze interactie. Om mensen binnen te halen, wilde de opdrachtgever niet de sfeer van een schoolkantine, maar die van een echt café. Westebring: “Er was aanvankelijk weinig relatie met buiten en daarom hebben we ook zitplekken langs de vensters gecreëerd.” Er komen nog tafels en stoelen in de ‘IJburgkleuren’, en blokken die kunnen worden gebruikt als zitmeubel of tafel, en die ook elders in het gebouw kunnen worden ingezet. Het beoogde rolluik boven het buffet werd door Ateliers vervangen door geperforeerde paneeldeuren. Wanneer het aantal leerlingen in de toekomst zal zijn toegenomen, kan de capaciteit van het grand café worden vergroot door het openen van een schuifwand in felblauw, een nogal afwijkende kleur die ook in de buitengevel is toegepast.

Het IJburg College is de eerste school van Ateliers, dat met het eigenzinnige ontwerp in zwart, grijs en wit duidelijk afwijkt van veel andere eigentijdse scholen – meestal uitgevoerd in stevige kleuren – en laat zien direct goed thuis te zijn in het onderwijs. Wat betreft Brunings en Westebring is het IJburg College “... vrijwel helemaal geworden zoals we wilden en hebben we weinig concessies hoeven doen. De vertaling van de identiteit van de school naar een passend interieur is aan ons toevertrouwd en dat ging erg goed.”

www.ateliers197.nl
www.liag.nl

